

Rudolf Steiner Børnehaven
Klokkeblomst

Lille Børnehave, Stort Hjerterum

Indhold

• Hvem er vi	Side 3
• Menneskesyn og Pædagogiske grundlag	Side 3
• Vores værdier	Side 3-4
• Barnesyn	Side 4
• Dannelse og Børneperspektiv	Side 5
• Leg	Side 5
• Læring	Side 6
• Børnefællesskaber	Side 6
• Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø?	Side 6-7
• Samarbejde med forældre om børns læring	Side 7-8
• Børn i udsatte positioner	Side 8
• Sammenhæng til børnehaveklassen	Side 9
• Inddragelse af lokalsamfundet	Side 9
• Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	Side 9-10
• De seks læreplanstemaer	Side 11
• Alsidig personlig udvikling	Side 12-13
• Social udvikling	Side 13-15
• Kommunikation og sprog	Side 15-16
• Krop, sanser og bevægelse	Side 17-18
• Natur, udeliv og science	Side 18-19
• Kultur, æstetik og fællesskab	Side 20-21
• Evalueringskultur	Side 22
• Billedeksempler på dagligdagen og årstidsfester	Side 22-23

Hvem er vi:

Børnehaven klokkeblomst er en lille Rudolf Steiner institution med stort hjerterum. Vi er fysisk placeret i Vangede, Gentofte i en lille ejendom med gårdhave. Vi er i skrivende stund 4 ansatte, en leder, to pædagoger og en pædagogmedhjælper som alle har været i huset længe. Vi har børn i alderen 2,6 – 6 år og fungerer som en samlet enhed, vi er normeret til 27 enheder.

Menneskesyn og Pædagogiske grundlag:

I børnehaven Klokkeblomst mener vi, at udgangspunktet for at barnet kan modtage læring er, at det oplever nærhed og meningsfuld kontakt med voksne og børn, det har tillid til. Barnet har brug for at kunne spejle sig i sine omgivelser og ikke mindst i de voksne. Derfor er det bydende nødvendigt at vi som voksne er autentiske og engageret i vores virke med børnene. Med udgangspunkt i, at det lille barn er et sansende og efterlignende væsen er det vigtigt at vi skaber trygge rammer således at det gennem sanserne har mulighed for, at smage, lytte og mærke sine omgivelser og dermed kan danne sig både ydre og indre erfaringer. Barnet bruger alle vågne timer på at lære at mestre bevægelse, sprog og tænkning som danner grundlag for all senere læring. Vi skal som voksne være bevidste om at vi både i tale og handling er efterlignelses værdige forbilleder.

Ethvert barn skal behandles som det unikke individ det er og skal have mulighed for at udvikle sig i sit eget tempo.

Vores værdier:

Det er værdifuldt for os at barnet:

- Føler sig tryk og har tillid til voksne og børn
- Kan sætte egne grænser samt respektere andres
- Er nærværende og omsorgsfulde overfor andre børn
- Har et pænt sprog og at alle taler ordentligt til hinanden
- Oplever succes gennem arbejdet med selvhjulpenhed i alle gøremål
- Udvikler deres fantasi gennem kreativ udfoldelse og bevarer den
- Opnår evnen til at indgå i sociale fællesskaber og sammenhænge.
- Udvikler sig til frie og selvstændigt tænkende mennesker.

Det er værdifuldt for os at forældrene:

- Tager ansvar for deres børns trivsel
- Deltager aktivt i samarbejdet om det fælles ansvar for barnets udvikling og trivsel.
- Er nærværende og lyttende i deres kommunikation med både personalet, medforældre og børn.
- Er åben for og interesseret i Rudolf Steiner Pædagogik.
- Prioriterer aktiviteterne/årstidsfesterne og det sociale fællesskab i Klokkeblomst.
- At kunne være åben og ærlig omkring det der kan være udfordrende i hjemmet såvel som i institutionen.

Det er værdifuldt for os at Personalet:

- Er rummelige, fleksible, positive og samarbejdsvillige.
- Er lyttende, nærværende og omsorgsfulde.
- Kan reflektere og evaluere på egen pædagogisk praksis
- Kan iagttage og følge barnets udvikling
- Tilegner sig ny og relevant pædagogisk viden
- Har interesse for Rudolf Steiner pædagogikken.
- Er nærværende og forstående overfor forældrene med det konstruktive samarbejde for øje.
- Overholder deres tavshedspligt under og efter ansættelsen.

Det er værdifuldt for os at Lederen:

- Er nærværende, lyttende og viser tillid til personalet samt forældre.
- Tager det overordnede ansvar for institutionen og varetager den daglige drift.
- Har et tæt samarbejde med bestyrelsen, personalet og forældrene.
- Uddelegerer praktiske og lettere administrative opgaver.
- Kan deltage i det daglige pædagogiske arbejde.
- Overholder sin tavshedspligt under og efter sin ansættelse.

Det er værdifuldt for os at: Bestyrelsen:

- Støtter op om Lederen og at Formanden fungerer som dennes sparringspartner.
- Støtter op om de pædagogiske værdier i Klokkeblomst.
- Kan være bindeled mellem personale, Leder og Forældre ved problematikker.
- Varetage relevante opgaver, herunder budgetlægning samt godkendelse af dette.
- Deltager i såvel ansættelsessamtaler som i afskedigelser hvis nødvendigt.
- Overholder deres tavshedspligt under og efter deres bestyrelsesarbejde.

Barnesyn:

I klokkeblomst er vores barnesyn rodfæstet i de pædagogiske impulser fra Rudolf Steiner som tilsiger, at ethvert barn skal behandles som et unikt individ, der udvikler sig i sit eget tempo, således at barnets individuelle indre (følelser, holdninger, drømme) folder sig ud gennem opvæksten. Vi lægger vægt på at barnet er i en dannelsesproces, som vi skal have respekt for, når vi skaber de pædagogiske rammer omkring det. Barnet har ret til at blive lyttet til, at blive mødt og anerkendt i sine behov og følelser, og at have medbestemmelse.

Vores barnesyn kommer eksempelvis til udtryk i praksis ved, at alle børn store som små og på eget niveau og initiativ, er i stand til at deltage i de pædagogiske aktiviteter som vores dags, uge, måneds og årsrytme byder på.

Dannelse og Børneperspektiv

For at barnet kan begynde at lære skal det opleve nærvær og kontakt med voksne det har tillid til. Når barnet har fået en tilknytning til de voksne og har opnået en indre ro er det klar til at deltage i et fællesskab og lære nyt.

Social dannelse formes gennem vores samværskultur, hvor alle deltager og har en betydning for fællesskabet. I garderoben og ved måltider lærer børnene at tage hensyn og vente på hinanden. I daglige sanglege lærer barnet både at være i centrum og lade andre være midtpunkt. I børnenes frie leg oplever de at skabe i fællesskab og at der i fællesskabet skal være og er plads til den enkelte. Både gennem venskaber og konflikter lærer børnene sig selv og andre at kende, samt sætte egne grænser, respektere andres og samarbejde.

Kulturel dannelse sker gennem den måde hverdagslivet formes på og gennem de ting, handlinger og holdninger barnet omgives af. Vi lægger vægt på at børnene er i en æstetisk ramme, f.eks. ved bordet vi spiser ved, som er indbydende dækket, af børnene, med blomster, levende lys og lign.

Rim og remser, sange, eventyrfortælling og årstidsfester henter kulturelt indhold ind i hverdagen med glæde og fantasi. Desuden lægger vi vægt på at børnene lærer at udforske, holde af og føle respekt for naturen og miljøet.

Moralsk dannelse sker i den daglige omgang med hinanden, hvor det forventes af os alle at vi behandler hinanden og tingene omkring os respektfuldt. Vi viser børnene at der findes værdier der er værd at værne om. Social, kulturel og moralsk dannelse handler om at lære respekt for sig selv, andre og sine omgivelser. Det ser vi som grundlæggende for at kunne agere som individ i et demokratisk samfund.

Leg

Legen er barndommens sprog, og har værdi i sig selv.

Leg er grundlæggende for barnets udvikling og understøtter bl.a. sociale kompetencer, fantasi og sprogudviklingen, selvværdet og selvforståelsen.

Vi lægger vægt på, at der i vores dagsrytme, er god tid til at lege. I løbet af en børnehave dag skal der være mulighed for og plads til mange forskellige lege, både voksen og børne initieret. Det være sig hurtig løb udenfor, balancegang på træstubbe, klatre i træer, gynges, lege med sand og vand osv.

Men også de mere rolige lege, hvor der bygges huler, fortælles eventyr og laves bordspil, mad i legekøkkenet, samt omsorg for og leg med dukker.

Vi opfordrer og inspirere børnene til, at lege med forskellige børn og prøve forskellige roller i legene. Mens børnene leger, er pædagogerne optaget af efterlignings værdige gøremål, som kan inspirere til leg. Dette giver pædagogen mulighed for at være tilstede i legens periferi, og have mulighed for at gribe ind og understøtte når det er relevant, således at der altid er plads til en ven mere i hulen, en soldat på slottet eller en kok mere i køkkenet, og derved understøtte det sociale fællesskab.

Læring:

I Klokkeblomst lærer børnene første og fremmest gennem leg, og ved at blive mødt af tydelige, omsorgsfulde voksne, det kan efterligne. Dette kommer særligt til udtryk gennem vores dagsrytme, og ugerytme hvorved barnet, gennem gentagelser, bliver fortrolig med og tryk i de læringssituationer det møder. Vi lægger særligt vægt på at børnene, gennem fortællinger og eventyr, stimuleres til at udvikle en rig indre billedverden. Vi søger at udvikle barnets følelsesliv ved at understøtte det i at lytte til sig selv og andre og blive i stand til at udtrykke egne behov. Barnet udvikler sit sprog gennem samtale og fortælling, sange rim og remser, hvor det ses og høres. Ved deltagelse i de faste daglige gøremål, såsom borddækning, fejning, oprydning, male, tegne osv. Understøtter vi blandt andet de motoriske og sociale kompetencer. Barnet lærer ved at prøve, fejle og prøve igen indtil det lykkedes. Pædagogen skal støtte barnet i at komme igennem processen såvel ved at lære det håndværket, som ved at træne tålmodighed, ihærdighed og fordybelse.

Børnefællesskaber:

Børnenes fællesskab udvikles gennem leg, fælles aktiviteter og en oplevelse af at være i og bidrage til fællesskabet. Alle hverdagens gentagne aktiviteter som måltider, tid i garderoben og ture ud af huset, er med til at styrke oplevelsen af at være en gruppe, der venter på og tager hensyn til hinanden. Pædagogens opgave er at sikre at alle børn er en del af fællesskabet og være opmærksomme på at det er muligt at tage del på forskellige måder.

Et fællesskab skal kunne rumme de mange forskelle og udfordringer der kan være i en sammensat børnegruppe. Det kan være med til at styrke børns kompetencer i forhold til at rumme forskellighed og have accept af andre.

Forudsætningen for, at barnet kan føle sig som en del af fællesskabet er, at det faktisk er tilstede. Børn, som jævnligt er fraværende, eller først kommer når dagen er i gang, kommer let på overarbejde, når det skal finde ind i børnefællesskabet og dagens rytme.

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø?

I Klokkeblomst er hele dagen formet i en fast rytme som veksler mellem voksenstyret aktiviteter og fri leg. Ugen forløber i en struktur der gør dagene genkendelige for børnene og som derved skaber tryghed og rum for at barnet kan udvikle sig og lære. Et sundt og stimulerende læringsmiljø er karakteriseret ved, at barnet oplever nærvær, ro og sjælelig varme, glæde, begejstring og humor. Dette er grundlaget for vores pædagogiske læringsmiljø.

For at synliggøre dette vil vi kort opridse vores dags, uge og årsrytme.

Børnehaven åbner kl. 7.30 mandag til fredag med fri leg.

Kl. 8.50 begynder vi i fællesskab at rydde og gøre klar til morgensamling.

Kl. 9.00 ringer et barn med en klokke som tegn til at morgensamlingen begynder nu.

Kl. 9.30 starter denne dags pædagogiske aktivitet (mandag: rengøring, tirsdag: Eurytmi, onsdag: male, torsdag: tur ud af huset, fredag: Bagning.)

Kl. 10.40 Toiletbesøg med fokus på håndvask og bleskift.

Kl. 10.50 samling med sange, rim og remser til alle er færdige med toiletbesøg.
Kl. 11.00 Frokost (mandag: rissalat eller grød, tirsdag: boller med pålæg, onsdag: hirse-postej eller suppe, torsdag: madpakker, fredag: pasta m sauce).
Kl. 11.45 Eventyr
Kl. 12.00 Hvilestund for de mindste og fri leg ude.
Kl. 14.00 samling til eftermiddagsmad samt historiefortælling.
Kl. 14.20 fri leg
Kl. 16.00 børnehaven lukker.

Årstidsfesterne er kulminationen på de aktiviteter der foregår løbende i Børnehaven. Hver årstidsfest har sine kendetegn, sange, materialer, eventyr og billeddannende aktivitet.

- Januar: Spiller børnene Hans og de 12 måneder.
- Februar: Vinterfest med forud bestemt tema og relevant udklædning
- April: påskefest
- Maj: Majfest med dans om majstangen med forældrene.
- Juni: Pinsefest med tur til Frilandsmuseet.
- Sommerfest: hvor de kommende skolebørn fremfører et lille skuespil, for forældre og børn.
- August: Bondegårdstur med forældre hvert andet år.
- September: Høstfest med forældre.
- September/Oktobre: Michaels fest hvor børnene slås til ridder/ arbejdsdag med forældrene.
- November: Lanternefest med forældre med et lille dukke/bordspil.
- December: Advent spiral, juleafslutning med krybbespil.

Som et eksempel på vores pædagogiske læringsmiljø, har vi valgt vores ugentlige male dag hvor aktiviteten er voksen initieret. Processen starter fra morgenstunden hvor en voksen og interesserede børn, finder male dugene frem, forklæderne, papirerne, penslerne og malingen. Børnene maler vådt i vådt, som betyder at papiret er lagt i blød, i god tid. Den sidste sang til morgensamlingen om onsdagen, handler om farver, herved ved alle børn at det er maledag i dag. En af gangen i samlingen spørges børnene om de har lyst til at male i dag, og de børn der har lyst til det, får nu maleforklæde på. Når alle er samlet ved bordene, synges der om malermusen og alle lukker øjnene. En voksen agerer "malermus" og får på denne måde udelt pensler i ro og mag.

Vores erfaring er, at den ro vi får skabt værdsættes og videreføres af børnene selv mens de maler. Børnene siger selv til når deres maleri er færdigt og den voksne skriver derefter navn på og sætter maleriet til tørre. Vores formål med netop dette pædagogiske læringsmiljø, er at give barnet mulighed for at opleve og opnå indre ro, fordybelse samt glæden ved at være sammen med andre i et fællesskab.

Det er vores erfaring at efterligningsprincippet træder tydeligt frem, i børnenes selvinitierede lege, i forlængelse af de vokseninitierede pædagogiske aktiviteter.

Samarbejde med forældre om børns læring

I børnehaven klokkeblomst tilstræber vi at barnet oplever at der er sammenhæng mellem familien hjemme og fællesskabet i børnehaven. I klokkeblomst bidrager forældre til at vedligeholde hus og have på arbejdsdage, ligesom de inviteres med til årstidsfester. Her møder forældrene hinanden og børnehavens øvrige børn, derved kommer de tættere på de mennesker og oplevelser der er vigtige i deres barns

hverdag. Sådanne arrangementer bidrager til at barnet oplever sammenhæng mellem familie og børnehave og at forældrene føler medansvar for børnehaven.

Forældresamarbejdet sker også i forældrebestyrelsen, på forældremøder og ved individuelle samtaler. Pædagogikken i Klokkeblomst bygger på vores pædagogiske grundlag og læreplan. Pædagogerne er åbne for at orientere om pædagogikken og drøfte den pædagogiske praksis. I samtaler mellem forældre og pædagoger ved barnets optagelse og ved møder om barnets trivsel og udvikling, sker en vigtig udveksling af erfaringer omkring barnet. Pædagogerne søger indsigt i og forståelse for barnets hjemlige forhold, for at kunne hjælpe barnet og evt. rådgive forældrene. En tillidsfuld udveksling mellem forældre og pædagoger er en forudsætning for at de sammen kan skabe trygge rammer for barnet i både børnehaven og hjemmet.

Børn i udsatte positioner

Børn i udsatte positioner der går i børnehaven klokkeblomst, kan have brug for forskellig slags støtte, alt efter om barnets udfordring er af fysisk, psykisk, social eller sproglig karakter.

Vi tilstræber dog, så vidt det er muligt, at barnet deltager på lige fod med de andre børn i de daglige aktiviteter og samlinger.

Vi arbejder på at fremme barnets udvikling, trivsel og selvstændighed.

Vi møder barnet med anerkendelse, for det det er, og ikke for det det gør.

Det er særligt vigtigt, at vi som voksne er anerkendende, efterlygningsværdige og lyttende, for at kunne opfange barnets signaler og behov. Samtidig er det vigtigt at barnet også lærer igennem samvær og leg med de andre børn og i visse situationer, i særligt pædagogisk tilrettelagt læringsmiljøer/ planlagte aktiviteter.

For at skabe et inkluderende fællesskab, for børn i udsatte positioner er det vigtigt at:

- Alle børn føler sig velkomne
- Børnene hjælper hinanden og er opmærksomme på hinanden
- Personalet støtter barnet i at udvikle selvværd og selvtillid
- Personalet har et godt samarbejde med forældrene

I de situationer, hvor vi som institution ikke føler os i stand til at løfte opgaven alene, har vi mulighed for at kontakte PPR, pædagogisk psykologisk rådgivning, som kan være behjælpelige med at vurdere om der evt. skal søges om ekstra ressourcer i form af støttetimer / støttepædagog til børnehaven. PPR kan ligeledes hjælpe personalet med konkrete redskaber, til bedst muligt, at kunne understøtte barnet.

Et eksempel kunne være det meget urolige barn som inviteres med til at feje og skovle sand i gården, mens det utrygge barn støttes ved, at pædagogerne skaber overskuelige rammer med en til en kontakt, f.eks. omkring borddækning hvor barnet i begyndelsen hjælper en voksen og senere kan dække bord med et andet barn.

Vi har med vores rolige og strukturerede børnehave, gode rammer for børn i udsatte positioner.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Skiftet fra børnehave til skole er en stor overgang for barnet og for familien. Pædagogikken i en Rudolf Steiner børnehave er med til at gøre børnene klar til at modtage undervisning og færdes i det større miljø skolen udgør. Et barn som kommer fra en Rudolf Steiner børnehave vil almindeligvis være god til at lytte, kunne indgå i fællesskaber, være selvhjulpen, nysgerrig, hjælpsom og god til at koncentrere sig. Det sidste år før skolestart er der særlig opmærksomhed på at fælg barnets udvikling mod at være klar til at forlade den trygge ramme i børnehaven og begynde en ny fase af sit liv i skolen. Det gælder særligt i forhold til om barnet er modnet følelsesmæssigt til at kunne stå alene, uden voksens støtte i en større gruppe børn.

I klokkeblomst tilrettelægger vi et særligt forløb for de kommende skolebørn. De skal i deres sidste børnehave år lave forskellige aktiviteter hvor de både skal samarbejde om et skuespil der opføres til sommerfesten, lave finmotoriske opgaver af forskellig slags, have særlig opmærksomhed på pasning af vores gårdhave og hjælpe med praktiske opgaver i hverdagen.

Inddragelse af lokalsamfundet

Da vores børnehave er beliggende i et ejendomskompleks med dertilhørende legeplads, kommer vi dagligt ud af huset for at besøge denne. Derudover bruger vi den nærliggende mose til små ture ud af huset, samt Vangede station hvorfra vi kører til Hareskoven. Vi kommer ligeledes på Rudolf Steiner seminariet par gange om året for at se marionetteater. Vi besøger også kongens have, frilandsmuseet, National museet og Rosenborg Slot.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Vi tilstræber at det fysiske børnemiljø er så hjemligt som muligt og meget lidt statisk, således at børnene selv kan udforme og skabe de rum de ønsker at lege i. Selv om alt har sin faste plads, dukker, klodser, biler, tæpper osv., er alt flytbart og kan bruges i hele huset, det er tilgængeligt og i børnehøjde. Vi bruger det meste af vores tid ude i vores hyggelige gård, hvor vi ligeledes skaber rum for at barnet frit kan udfolde sin kreativitet og medbestemmelse i eget børnemiljø.

Det psykiske børnemiljø bærer præg af at vi er et stort fællesskab, hvor såvel de store som små skal kunne indgå og trives. Vi lægger stor vægt på, at alle taler ordentligt med og om hinanden, samt at alle har mulighed for at blive hørt. Vi har en fortæller sten som vi jævnligt bruger i samlinger. Her går stenen på tur og det er kun det barn der har stenen der taler imens vi andre lytter fordomsfrit. Herved får barnet mulighed for at fortælle om lige det, det ønsker og har på sinde. Dette er en af mange gode eksempler på at vise respekt, tolerance og opøve evnen til at vente på tur og give plads til andre.

Skønhed og æstetik har en central plads i vores børnehave. Det er særdeles vigtigt for os at skabe inspirerende og smukke rammer for børn og voksne at udfolde sig i, der er således tænkt over alt lige fra farven på vægen til blomsterne på bordet og ikke mindst de materialer børnehavens inventar og legetøj er lavet af. Det æstetiske rum passes og plejes ligeledes udenfor hvor børnene vander, fejer osv.

Eksempel på et fysisk læringsmiljø: "Skibet."

Vores skib er en gammel ombygget jolle med hus på, som er placeret i vores ene sandkasse i gårdhaven.

Den overordnede intention med dette fysiske læringsmiljø er at:

Børnene kan øve balancegang, klatre op og ned, hoppe, turde udforske og opøve egne motoriske evner. Børnene skal selv udforske skibet og dets muligheder, f.eks. skal man selv klatre op på skibets top.

Det pædagogiske personales rolle er at guide og opmuntre børnene til at turde udfordre egen motorisk formåen, sikre at ingen kommer til skade og evt. igangsætte lege og hjælpe i konfliktsituationer.

De seks læreplanstemaer

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring, herunder nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse indenfor og på tværs af følgende seks læreplanstemaer.

- **Alsidig personlig udvikling.**
- **Social udvikling.**
- **Kommunikation og sprog.**
- **Krop, sanser og bevægelse.**
- **Natur, udeliv og science.**
- **Kultur, æstetik og fællesskab.**

Alsidig personlig udvikling.

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

I børnehaven Klokkeblomst er vores grundlæggende mål, at alle børn udvikler et stærkt og sikkert selvværd, og en god selvtillid, så barnet har mulighed for at udvikle sig til et frit, selvstændigt og kreativt menneske. Vi ønsker at barnet oplever sig værdifuldt i kraft af sig selv og ikke ud fra dets handlinger. Barnet skal føle sig værdsat både som sig selv og i det sociale og kulturelle fællesskab som børnehaven er. Barnet skal udvikle evnen til at klare mange forskellige ting både praktisk, følelsesmæssigt, sprogligt og socialt.

Vi ønsker at se børnenes iver, livsglæde, engagement, nysgerrighed, opfindsomhed, og generelle mod på livet udfolde sig i deres hverdag. Vi ser børn fordybet i den frie skabende leg, inddrage hinanden og inspirere til nye lege og udfordringer. Vi ser de større børn hjælpe de yngre, vise omsorg og tålmodighed. Vi oplever børn som er gode til at sætte grænser, og som er opmærksomme på de venner, som stadig øver sig, de giver plads og viser rummelighed.

Det er vigtigt for os når vi hører børnene udtrykke begejstring ved og for en ny succesoplevelse, at ”kunne” noget nyt. Det at formidle egne behov, hvile i sig selv, tale ud fra sig selv og kunne sætte sig ind i andres behov og forskelligheder. Det er vigtigt at alle børn i klokkeblomst har en grundlæggende tro på, at de er vigtige for fællesskabet og at de stoler på at deres tanker, følelser og meninger høres og er værdifulde. Det skal være trygt og godt at være barn, i Klokkeblomst og verden.

Eksempler på læringsmiljø der understøtter alsidig personlig udvikling.

Når de kommende skolebørn øver og opfører et skuespil til vores sommerfest, har de stor indflydelse og medbestemmelse på alt, lige fra hvilket eventyr de skal spille til hvilke rekvisitter, kostumer og replikker der skal indgå. For at kunne dette, er det vigtigt at forestillingsevnen, troen på egen kunnen, evnen til at indgå i et fællesskab og det at være i centrum og lade andre have en fremtrædende rolle, er veludviklet.

De yngste børn leger for eksempel mange ”køkkenlege”, som skaber en interaktion med de andre børn og voksne, de viser her evnen til at kunne lege ”alene” uden voksen indblanding, at kunne lege ved siden af andre børn og at kunne imødekomme andres behov: ”Se jeg har bagt en kage til dig.” Eller, ”vil du have en

kop kaffe”, som tydeligt viser evnen til at kunne skabe en meningsfuld kontakt/relation med andre børn og voksne.

Det er også meget tydeligt i disse situationer at børnene opøver evnen til at kunne sætte egne grænser ” du må ikke tage mit sand” er et eksempel på evnen til at kunne sige fra.

Eksempler på mål for alsidig personlig udvikling for de 2+ år.

- Lege alene uden voksen kontakt en til en
- Hjælpe en voksen med at dække bord, feje vande blomster
- At føle sig tryk i sin børnehave, både i forhold til børn og voksne.
- Kunne indgå i små lege med andre børn eller voksne (vente på tur)
- Være nysgerrig på hvad de voksne, eller andre børn laver og efterligne dette eller deltage.
- Kunne træffe små valg f.eks. ”De røde eller de blå strømper.”
- At turde gøre noget nyt/noget som ikke er prøvet før
- Sige ”jeg” om sig selv

Eksempler på mål for børn i aldersgruppen 5+ år.

- Løse mindre, kendte opgaver selvstændigt (f.eks. dække bord, feje, rydde op.)
- At påtage sig roller i sangleg hvor man står alene.
- At vise mod ved, f.eks. at gå foran.
- Kunne deltage i et fællesskab. (eks krybbespil)
- Arbejde vedholdende med noget alene, f.eks. klippe en pinsefugl, eller andre udfordrende opgaver.
- Være tryk i børnehaven både i forhold til børn og voksne.
- Være nysgerrig på hvordan noget skal gøres (f.eks. madlavning)
- At udvise empati for børn og voksne.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse

Det er et grundlæggende mål for os i Klokkeblomst, at alle børn får mulighed for at udvikle sit væsen i den sociale sammenhæng som børnehaven er. Det at kunne begå sig i verden, at kunne "spillereglerne", at afkode og tyde andres signaler og respektere disse, samt at sætte pris på vores forskelligheder er værdier som er essentielle og af afgørende betydning for alle mennesker. Det er vigtigt at barnet udvikler sin medfødte empati, omsorg og respekt for alle. Dette gælder også for egne og andres grænser, som igen er med til at udvikle evnen til at konflikthåndtere og samarbejde.

I klokkeblomst bruger vi efterligning som værktøj til at formidle den viden og erfaring vi som voksne har, for hvordan vi omgås hinanden på en positiv måde, hvordan vi hilser på hinanden, taler til og om hinanden, hvordan vi håndterer konflikter, børn imellem og rummer hinandens forskelligheder.

Det er værdifuldt for os når vi gang på gang oplever børn der stopper op, hjælper venner der er kede af det, hjælper hinanden ved forhindringer, eller når de selv først prøver at konflikthåndtere men henter en voksen hvis ikke dette lykkedes. Når de øver sig i at bruge deres ord, det verbale, i modsætning til at skubbe, sparke osv. At markere når noget er for meget, for vildt, at sige stop, det vil jeg ikke! Lad være når jeg siger det! Det at mærke at noget går over ens grænse, reagere på det og det så modtages, høres og respekteres. Det er dog altid den voksnes opgave at være til stede, nærværende og guidende, således at selve ansvaret for situationen ikke falder på børnenes skuldre. Særligt hos de mindre børn er meget af adfærden impulsstyret og beror meget på dem de leger med og ved siden af. Det er et tilbagevendende arbejds punkt, da de endnu ikke har øvet så meget.

Vi oplever at vores børnegruppe er gode til at rumme hinanden, de er gode til at lege på kryds og tværs, hvor de ældste også favner de mindste, de giver plads og viser tålmodighed når de ikke helt forstår legens præmis. De ældste bruger også meget tid sammen, de øver samarbejde, de "forhandler" og tilrettelægger legen, fordeler rollerne og udfører det aftalte. Det kan samtidigt være udfordrende for de mindste at rumme og tage hensyn til hinandens behov i større grupper, men med nærvær, hjælp, guidning, tid og tålmodighed modnes deres sociale kompetencer.

Vi er generelt meget ude, så den friske vind, den gode plads og den medfødte nysgerrighed hos børnene begrænser i et vist omfang konflikterne. Dem der er, opfanger vi let, da vi altid er tæt på/ved børnene, hvor vi udfører vores sysler/aktiviteter. Vi forsøger altid at høre alle parter og finde gode løsninger således at alle føler sig set, hørt og forstået.

Vores børnemiljø kan og bliver forvandlet jævnlige og forandret alt efter årstid, aktivitet og lign. Vi har mange samlende aktiviteter og fantasilege, vi bruger eventyr, sangleg og rim/remser.

Et eksempel på lærings miljø der understøtter social udvikling.

Eksempel, når to børn øver sig i at dække vores frokostbord. Vi forsøger at sætte dem sammen parvist således at der en af de ældste der kan vise og guide en af de yngste. Herved viser det ældre barn, gennem sine handlinger det mindre barn hvordan det gøres, altså hvordan bordet skal dækkes og med hvad. Dette skaber ligeledes en fællesskabsfølelse, de ældste og yngste imellem.

Et andet eksempel er vores sangleg, hvor vi blandt andet øver det at turde stille sig frem, at være i centrum. Her er det vigtigt for os, at de børn der er mere tilbageholdende, får plads til i eget tempo at modnes og så ved eget initiativ stille sig frem.

Eksempler på mål for social udvikling for børn i aldersgruppen 2+ år.

- Hjælpe andre mindre børn, f. eks. med at finde deres sko, og tage dem af.
- At kunne vente på tur.
- At kunne sidde i samling/rundkreds.
- At kunne navnene på alle børn og voksne i børnehaven.
- Henvende sig til de voksne, f. eks. Bede om hjælp.

Eksempler på mål for social udvikling for børn i aldersgruppen 5+ år.

- Hjælpe andre børn f. eks. med tøj.
- Vise andre børn hvordan man gør.
- Tage hensyn til andre/ mindre børn.
- Løse mindre konflikter selv.
- Løse opgaver, eller indgå i fællesskab med børn fra hele børnegruppen.
- Forstå betydningen af at alle for lov til at prøve noget, f. eks. Male mel til høstfest.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Vores sprog gør os i stand til at forstå verdenen omkring os og gør det muligt for os at indgå i sociale relationer og større fællesskaber. Vi lægger stor vægt på sproget og dets udvikling i Klokkeblomst. Barnet at have et solidt og nuanceret sprog, et velfunderet ordforråd og en fin artikulation, det er et mål vi har for alle børn, og som vi mener vi opnår gennem vores eventyrfortællinger, vores sanglege, samlinger med fortællerstenen og ved at bruge os selv, det pædagogiske personale som sproglige rollemodeller. Vi leger med sproget gennem rim og remser, bruger den daglige almene dialog omkring f. eks. Frokosten til frit at fortælle, byde ind med det man har på hjertet, det som fylder og interesserer børnene. Vi øver os i at alle børn bliver i stand til at kunne udvise tålmodighed og have forståelse for de børn hvor sproget ikke fylder

frit men som skal bruge både mere tid til at få det man vil sige ud, artikuleret, men også tid til at sproget kan modnes i barnets eget tempo. Vores genkendelige hverdag og rytme, med sanglege, rim og remser og eventyr giver barnet rig mulighed for at blive fortrolig med ord, kendte som ukendte, sætninger og udtale. Dette giver barnet mulighed for at danne indre billeder, sætter fantasien fri og gør dem i stand til at omsætte det i egen fri leg. Vores sanglege og eventyr skifter med årstiderne og er derfor genkendelige fra år til år, og derfor bliver både sange og eventyr også kendt af forældrene. Dette skaber en sammenhængskraft mellem børnehaven og hjemmet.

Eksempler på lærings miljø der understøtter kommunikation og sprog.

I børnehaven har vi en særlig hjerteformet fortæller sten, som vi bruger når vi har samling. Stenen går fra barn til barn til barn, hånd til hånd,

Det er det barn der har stenen i hånden der har taletid, og barnet kan således fortælle frit fra hjertet hvis barnet har lyst. Vi andre øver os i at lytte, give plads, ikke afbryde og udvise tålmodighed i en fordomsfri og anerkendende ånd.

Et andet eksempel er når vi hvert år i december måned øver krybbespil. Her deltager alle fra de yngste til de ældste. Når det opføres for forældre og familien er det de ældste børn i børnehaven der har de bærende roller, men indtil da kan alle børn spille alle roller. Her er der vægt på det at kunne indgå i et kommunikativt fællesskab hvor det at alle synger med, spiller sin rolle, er vigtigt for processen.

Eksempler på mål for kommunikation og sprog i aldersgruppen 2+ år.

- "Synge" med på kendte sange.
- Kunne gøre sig forståelig, dvs. en vis tydelighed i sproget.
- Sætte ord på alle kendte ting og rutiner i hverdagen.
- Føre en lille forståelig samtale med en voksen.
- Fortælle om en oplevelse.
- Udtrykke egne behov, sult, tørst, træt m.m.
- Kan forstå en lille besked.

Eksempler på mål for Kommunikation og sprog i aldersgruppen 5+ år.

- Synge med på kendte sange så alle ord høres tydeligt.
- Fortælle sammenhængende om en oplevelse.
- Føre en samtale med en voksen.
- Fortælle om og beskrive en ide f eks til en leg.
- Instruere andre børn i hvad der skal ske.
- Genfortælle dele af en fortælling til andre børn, f eks eventyr eller hvad der sker til en årstidsfest.
- Kunne udtrykke egne følelser.
- Kunne sige til og fra over for andre børn.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Vi har i børnehaven klokkeblomst en dagligdag, der giver mulighed for, at alle børn på eget niveau, kan sanse, bevæge sig og udforske egen kropslig formåen. Det er vigtigt at understøtte børnene i at bevæge sig alsidigt og at de har rig mulighed for at udfordre sig selv i eget tempo, f.eks. når de i naturen øver sig i at klatre, rulle ned af bakker og klarer forhindringer. Vi ser i vores sangleg børnene bruge deres krop, når de følger bevægelserne til det der synges. F.eks. når armene svinges som møllevinger, eller når vi lister let på tå, eller når vi tramper så ”moders lysekroner” falder ned fra loftet. Vi plejer sanserne igennem faste planlagte pædagogiske aktiviteter, såsom når børnene maler, bager, tegner, leger med vand, sand, og når de vander og passer blomsterne. Vi plejer ligeledes sanserne gennem vores materialevalg, dufte der breder sig ved tilberedning af frokostmåltidet, ved ophold i naturen og gennem leg og oplevelser med elementerne. Vi ønsker, og arbejder for, at alle børn, føler glæde ved og får mod på at bevæge sig både grov og finmotorisk. For herigennem at opnå en tryghed og fortrolighed med egen krop, egen fysisk velvære og robusthed.

Eksempler på læringsmiljø der understøtter krop, sanser og bevægelse.

Hver tirsdag laver de 3-6-årige eurytmi. Eurytmi er en bevægelseskunst, der synliggør sproget via bevægelser og sang. Børnene efterligner eurytmistens bevægelser, og sammen fortæller de med kroppen eventyr og små fortællinger.

Dette giver rig mulighed for at opøve rumlig opmærksomhed, retningssans osv.

Når børnene bager, er både motorik og sansning i højsæde. Hvert barn får en klump dej og noget mel, og så har de, i ro og mag, rig mulighed for at undersøge om dejen er våd, tør, klistret, blød osv.

Eksempler på mål for krop, sanser og bevægelse for aldersgruppen 2+ år.

- Kunne tage tøj af og på.
- Kunne vente på tur.
- Kunne sidde stille.
- Kunne sidde på toilet.
- Kunne vaske hænder.
- Kunne spise selv.
- Kunne løbe.
- Kunne rutsje.
- Kunne gå på ujævnt terræn.
- Kunne lave bevægelser til sangleg.

Eksempler på mål for krop, sanser og bevægelse for aldersgruppen 5+ år.

- Kunne snitte selv.
- Kunne vente på tur.
- Kunne sidde stille.
- Være selvhjulpen i garderoben året rundt.
- Være selvhjulpen ved toiletbesøg.
- Være selvhjulpen ved måltider.
- Gå adventsspiralen selv.
- Deltage i eurytmi og lave alle bevægelser.
- Lave alle bevægelser til sangleg.
- Kunne holde på en blyant.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Da børnene er ude i naturen hele året rundt og i alt slags vejr har de mulighed for at opleve de fire årstider på egen krop, de oplever når solen varmer og fuglene synger om sommeren, de oplever når vinden rusker i træerne og bladene skifter farve om efteråret, når træerne står nøgne om vinteren og sneen falder og vi kan kælke, når regnen siler ned og de første små blomster titter frem om foråret, ved at barnet oplever naturen som et rum for dybe sanseoplevelser skabes en forbundenhed og en glæde ved at være i naturen og ligeledes udvikles en respekt for naturen, dyrelivet og miljøet.

Når vi er udenfor det være sig i gården, på legepladsen, i mosen eller i hareskoven, ser vi børnene bruge naturens elementer i deres lege som det mest naturlige. f.eks. når der bygges huler af store grene, laves fælder af blade, koges suppe af kogler og jord, graves vandkanaler osv. eller når vi flyver med vores pinsefugle og mærker vinden.

Eksempler på læringsmiljø for Natur, udeliv og science.

Når vi er i skoven har børnene rig mulighed for at undersøge, og mærke naturen, vi samler kogler og tæller dem, vi kigger efter dyrespor og ser hvordan planterne og træerne forvandler sig fra gang til gang.

Vi tager” naturen” med hjem og pynter op på vores årstidsborde i stuen og i garderoben, dette giver mulighed for at børnene ser hvordan det smukke grønne blad, langsomt krøller sammen, hvordan moset bliver tørt og hvordan de duftede blomster ændre farve og visner.

Vi vil gerne vække en spirende bevidsthed i børnene, ved at passe godt på vores natur og miljø. Det gør vi bl.a. ved, at medbringe vores gribetang, når vi går på legepladsen, som vi kan bruge til at samle skrald med. Dette afføder en naturlig dialog omkring, og en spirende forståelse for, og omtanke for vores natur. Vi genbruger også flere materialer fra år til år.

Eksempler på mål for natur, udeliv og science for børn i aldersgruppen 2+ år.

- Færdes trygt i naturen i alt slags vejr
- Fortrolighed med forskellige elementer
- Ild: solen, varmen, stearinlys m.m.
- Luft: sæbebobler, blæsten, drager, m.m.
- Jord: sandkassen, mudder, jordhuller m.m.
- Vand: regn, vandpytter, mudder, sne, is, m.m.

Eksempler på mål for natur, udeliv og science for børn i aldersgruppen 5+ år.

- Færdes trygt i naturen på vante steder f eks på gåtur, i skoven.
- Fortrolighed med og tryghed ved forskellige elementer, ild, jord, luft, vand.
- Kunne finde en pind og snitte et Michaels sværd selv.
- Være med til at høste kornet på marken, male korn til mel, bage og forstå denne proces, fra mark til bord og mave. (høstfest)

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

At kunne omgås hinanden på en kultiveret måde er meget vigtigt i vores arbejde med børnene. Vi lægger vægt på at vi har en god og respektfuld omgangstone både børn og børn imellem, og børn og voksne imellem. Det er værdifuldt at kunne hilse, takke, bede om ting, vente på tur, holde en rimelig bordskik, og at kunne omgås andre på en venlig og respektfuld måde. Vi lægger stor vægt på som voksne at være efterligningsværdige i både sprog og handlinger som børnene kan efterligne. Vi taler pænt, vi bander ikke, vi råber ikke, vi viser med vores handlinger at det er sådan vi omgås hinanden i vores dagligdag.

Det er vigtigt for os at børnene får et kendskab til og bliver fortrolige med den danske kulturs traditioner igennem oplevelser og stemninger. Dette sker blandt andet, igennem sanglege og aktiviteter og oplevelser som knytter sig til eksempelvis en årstidsfest.

Vi har børn med forældre, der har anden kulturel baggrunde end dansk, eller som har en anden familie konstruktion end den traditionelle. Dette giver rig mulighed for at italesætte og snakke om hvordan vi hver især lever, hvilke værdier vi har, og hvordan vi hver især oplever verden.

Eksempler på læringsmiljø for kultur, æstetik og fællesskab.

I august måned starter vores forberedelser til høstfesten. Vi synger vores høstsange, hører eventyr om dyr, og hvordan bonden høster sit korn. Hele børnehaven, (hvert andet år deltager forældrene) besøger en økologisk bondegård i midten af august. Her synger vi for bonden, hjælper ham med at høste, laver neg og trækker grøntsager op af den friske muld. Vi tager de store neg med hjem til børnehaven, hvor vi lægger disse til tørre. Børnene laver hvert et neg, som de skal tærskes på lo. Når kornet er tærsket hjælpes alle med at løfte klædet kornet ligger på, så vi i fællesskab kan flyve med agner, altså skille kornet fra skallerne. Nu er kornet klart til at blive malet til mel, og med vores små kaffemøller kan alle børn selv prøve at male korn. Når alt kornet er malet, bages der store høstbrød, hvortil børnene også har kærnet fløde til smør i små glas. Nu inviteres alle forældre til høstfest, hvor vi i fællesskab fejrer at høsten er kommet vel i hus.

Når barnets fødselsdag fejres i børnehaven, fortælles der et særligt eventyr. Forældrene har fremsendt små historier, fra hvert af barnets leveår, inden selve dagen som bruges i det særlige fødselsdagseventyr. Fødselsdagsbarnet møder senere sammen med forældre, bedsteforældre og søskende. Inden da har alle vennerne i børnehaven, tegnet en tegning til fødselsdagsbarnet, som gives samlet.

Når barnet møder kl. 10.00 står hele børnehaven klar i en rundkreds til at modtage barnet og vi starter vores fødselsdags fejring, med både danske og udenlandske fødselsdagssange. En af disse faste sange er sanglegen "tre små soldater". Det er fødselsdagsbarnet selv, som er enten konge eller dronning og som udvælger, hvem der skal bære de andre roller. Herefter fortsættes fejringen i dukkestuen, hvor der er pyntet et eventyrbord. Nu fortælles det særlige eventyr om barnet og der gives en gave. Herefter spiser vi i fællesskab frokost og barnet deler en medbragt dessert ud.

Eksempler på mål for kultur, æstetik og fællesskab for aldersgruppen 2+år.

- Deltage i fødselsdage og årstidsfester/stemninger.
- Deltage i årstidsfester hvor forældre også er med.
- Deltage i arbejdsdage
- Deltage i morgensamling.
- Deltage i fælles måltider.
- Deltage i oprydning efter leg.

Eksempler på mål for kultur, æstetik og fællesskab for aldersgruppen 5+år.

- Deltage i årstidsfester.
- Deltage i årstidsfester hvor forældre også er med.
- Deltage i arbejdsdage.
- Deltage i forberedelse af årstidsfester.
- Deltage i fælles aktiviteter, eventyr, sangleg, male, eurytmi, filte, fødselsdagsfejring.
- Deltage i aktiviteter for skolebørn.

Evalueringskultur

”Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.”

Vi arbejder kontinuerligt på vores pædagogiske dokumentation/ evalueringskultur. Vi bruger billeddokumentation, objektive børnebetragtninger, årstidsfest-læringsmåls skemaer samt udviklingsskemaer. Vi reflekterer løbende over egen pædagogisk praksis.

Billedeksempler på dagligdagen og årstidsfester i børnehaven klokkeblomst

Høst eventyr:

Bagte høst krans:

Høstfest i gården:

Udeliv:

Udeliv:

Udeliv:

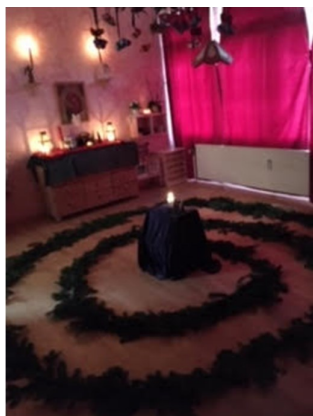
Årstidsbord:

Årstidsbord:

Adventsspiral:

Michaels fest:

Vinterfest:

Vinterfest:

This document was created with the Win2PDF "Print to PDF" printer available at

<https://www.win2pdf.com>

This version of Win2PDF 10 is for evaluation and non-commercial use only.

Visit <https://www.win2pdf.com/trial/> for a 30 day trial license.

This page will not be added after purchasing Win2PDF.

<https://www.win2pdf.com/purchase/>